

MEMÒRIA DE CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ DE LA VIL·LA ROMANA DE CAN TERRERS

Maig-juny 2011

**Mireia
Borgoñoz
Motjer**
Conservadora-Restauradora de béns culturals
Especialitat en material arqueològic

Can Rodoreda s/n
08520 Llerona (BCN) | t. 687 53 43 26
mireiabmotjer@yahoo.es
NIF 33957656-L

CONTINGUT

1. *Dades bàsiques del bé.* 3
2. *Descripció de les condicions mediambientals de l'entorn del bé.* 3
3. *Estat de conservació.* 4

- 3.1. *Intervencions anteriors.* 4
- 3.2. *Examen organolèptic.* 4

4. *La intervenció.* 8
5. *Fotografies d'abans i després del tractament.* 13
6. *Recomanacions després de la intervenció.* 18

1. DADES BÀSIQUES DEL BÉ

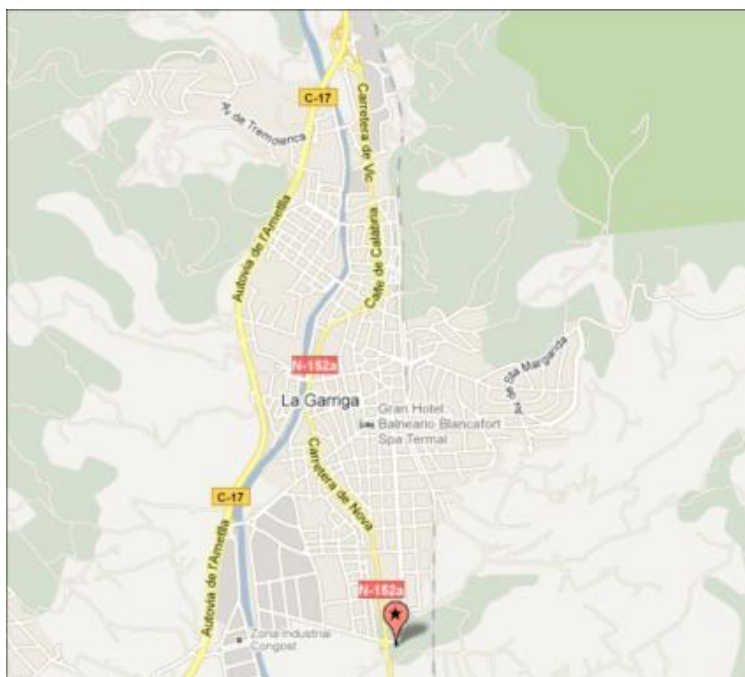
Nom: Vil·la romana de Can Terrers

Cronologia: romana, segle I aC – V dC.

Població: La Garriga (Vallès Oriental).

Situació: La Vil·la romana de Can Terrers es troba situada al sud del nucli urbà de La Garriga en una terrassa fluvial situada a la riba esquerra del riu Congost, llindant amb el Torrent de Malhivern o Riera de Samalús.

Es troba a les coordenades 31 TDG 408137, a 99,50 metres sobre el nivell del mar.

2. DESCRIPCIÓ DE LES CONDICIONS MEDIAMBIENTALS DE L'ENTORN DELS BÉNS

Es tracta d'un jaciment arqueològic sense cobertes per tant es troba exposat a totes les inclemències meteorològiques. La zona és de clima mediterrani, llargues temporades de sol, que al jaciment hi toca tot el dia, i pluges estacionals. Els hiverns són suaus però es donen èpoques de glaçades anualment.

3. ESTAT DE CONSERVACIÓ

3.1. Intervencions anteriors.

Fins el moment s'hi han realitzat diferents intervencions de consolidació i restauració per garantir la conservació de les restes i per facilitar-ne la seva comprensió als visitants. Aquestes han estat molt eficients per protegir els revestiments i estructures originals que es troben en un ambient de fragilitat extrema.

3.2. Examen organolèptic

Estat de conservació de la vil·la abans de la intervenció:

ELS MURS:

- Es poden observar pedres al terra que s'han després dels murs de reintegració que protegeixen als murs originals. A la superfície dels murs s'hi conserva el morter amb l'empremta de les pedres desadherides.

- La vegetació creix entre els morters tan dels murs originals com els de reintegració, les arrels rebenten els morters i per tan els malmeten.

LES BANYERES I SALES DE BANYS:

- Pèrdues puntuals i d'altres més generals de morter de recobriment de reintegració que es va aplicar per delimitar les estructures i per protegir els estucs originals.

- Revestiments originals que s'estan separant dels murs, en alguns casos provocat pel creixement d'arrels que amb la seva expansió forcen la separació. En d'altres provocat per l'acció de la puja que cau directament sobre els morters de protecció que els va erosionant causant també la descohesió d'aquests.

ELS PAVIMENTS:

- l'Opus signinum que hi ha just abans d'entrar a l'apodyterium (vestidor) es troba molt malmès, es poden observar tessel·les despreses i morters aixecats. Es tracta d'una zona de pas molt castigada.

- l'Opus signinum que es troba al costat del camí que baixa de la vil·la al costat dels arbres, es troba molt fragmentat. Alguns dels fragments es troben escampats pel terra a les vores del camí cosa que suposa un perill de desaparició d'aquests.

LA CANAL:

Hi ha algunes rajoles trencades i desenganxes del terra amb perill que desapareguin. La vegetació també la malmet.

LA VEGETACIÓ EN GENERAL:

La vegetació ha crescut de forma generalitzada per tota la vil·la tapant parts originals o creixent en elles amb la conseqüent destrucció de les estructures que provoquen les arrels. Com que fa molts anys que no es fa un manteniment hi ha plantes amb arrels molt gruixudes i llargues que estan causant greus problemes a alguns revestiments destruint-los.

4. LA INTERVENCIÓ

Inici de la intervenció: 9 de maig de 2011

Final de la intervenció: 16 de juny de 2011

L'objectiu d'aquesta intervenció ha estat realitzar treballs de manteniment. Feia molt anys que no s'hi feia cap actuació i això ha provocat que la vegetació hagi anat cobrint les estructures dificultant-ne la seva visibilitat però sobretot provocant problemes estructurals. En línies generals l'actuació ha consistit en eliminar la vegetació de les estructures i aplicació de biocida per retardar el seu nou creixement. També s'han consolidat i reintegrat les zones que s'han malmès per tal de protegir les restes originals i evitar que desapareguin, com també que estèticament sigui més agradable i entenedor.

A continuació detallo tots els processos de la intervenció:

- **La vegetació:**

S'ha eliminat manualment la vegetació que anava creixent a les estructures intentant arrencar les arrels tot i que hi ha zones que ha estat impossible ja que s'han introduït a l'interior dels morters.

El final de la intervenció s'ha aplicat el biocida Herbolex© a una proporció del 10% barrejat amb aigua. Aquest producte és d'actuació lenta però molt eficaç degut a la seva propietat d'atacar directament a les arrels de les plantes, d'aquesta manera ens assegurem que no tornin a brotar. S'ha optat per aquest producte després de veure els problemes que existeixen amb les arrels a algunes zones i també perquè si s'aplica amb certa regularitat es podrà reduir molt el problema de la vegetació.

- **Els murs:**

S'han adherit de les pedres que s'havien després dels murs. També s'han reforçat les pedres que es movien evitant la seva futura caiguda. Aquesta tasca s'ha dut a terme realitzant morters amb una part de calç hidràulica per tres de sorra i aigua.

- **Estructures i revestiments:**

. ***Apodyterum (vestidor)***

Les dues piscines presentaven les mateixes problemàtiques: pèrdues del morter de reintegració i separació dels estucs originals de la paret degut al creixement de les arrels de les plantes.

S'han eliminat les arrels de les plantes i han quedat els estucs molt debilitats amb perill de despendre's. Per sanejar-ho s'ha injectat PLM A en les casos que la obertura era petita i s'ha inserit morters de calç amb sorra fina en els casos que la obertura era més gran i ho permetia.

Les pèrdues de morters nous s'han tornat a reintegrar utilitzant el mateix morter que es va fer a l'actuació de fa set anys. La seva composició és 3 parts de pols de marbre de color "vermell verona" per 1 de calç hidràulica. En els casos que la pèrdua era molt profunda primer s'ha arribat al nivell del revestiment amb un morter de sorra i calç.

. ***Frigidarium (piscina freda)***

Per adherir l'estuc a la paret primer s'ha introduït a la separació PLM A per fer arribar el morter a tota la superfície possible. Quan ha quedat ple i ja es podia veure el nivell del morter i accedir-hi amb les eines s'ha acabat d'omplir el buit amb morter de calç i sorra fina fins arribar al nivell de l'estuc. Després s'ha protegit amb un bisellat elaborat amb un morter de sorra i calç hidràulica.

S'han eliminat els fongs realitzant una neteja amb alcohol etílic.

. Dipòsit

S'ha eliminat la vegetació i s'han reintegrat les pèrdues del morter de reintegració amb un morter realitzat amb tres parts de sorra per una de calç hidràulica, per protegir les restes originals.

- Paviments:

. Tapa de dipòsit

Després d'eliminar tota la vegetació i terra que el recobria s'han recuperat de baix el camí els fragments que s'havien després i caigut. S'han recol·locat i s'han adherit amb morter de sorra i calç hidràulica.

. Entrada del vestidor

Per protegir el paviment original s'han reintegrat totes les pèrdues del voltant per evitar que es segueixi trencant. S'ha realitzat un morter de calç hidràulica i sorra i s'han anat insertant les poques tesselles soltes que s'han trobat.

5. FOTOGRAFIES D'ABANS I DESPRÉS DEL TRACTAMENT

APODYTERIUM (vestidor)

<i>Fotos inicials</i>	<i>Fotos finals</i>
	
	
	

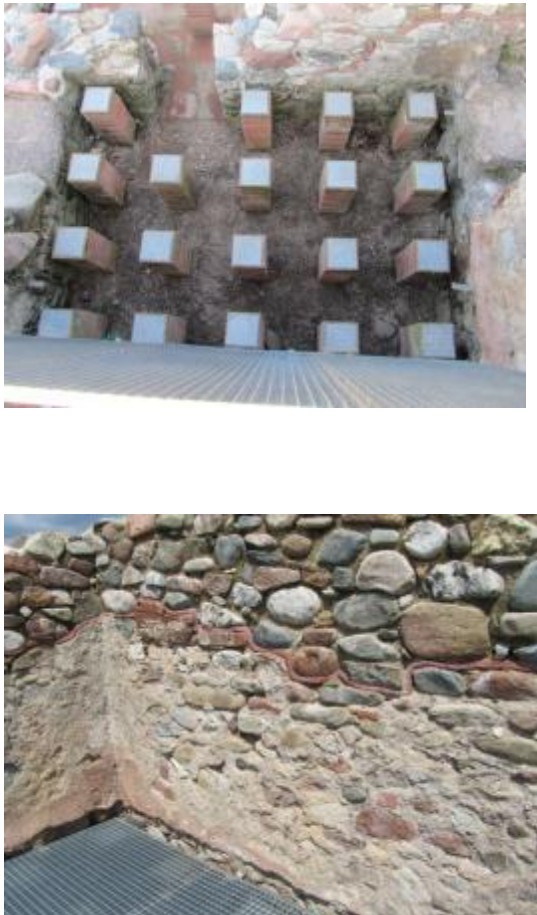
FRIGIDARIUM (piscina freda)

<i>Fotos inicials</i>	<i>Fotos finals</i>
	
	

FORNAX (forn)

<i>Fotos inicials</i>	<i>Fotos finals</i>
	

TEPIDARIUM (sala tèbia)

<i>Fotos inicials</i>	<i>Fotos finals</i>
 <p>The 'Fotos inicials' column contains two photographs. The top photograph shows a grid of square tiles on a floor, with some tiles missing and replaced by concrete blocks. The bottom photograph shows a stone wall with a metal grate floor in the foreground.</p>	 <p>The 'Fotos finals' column contains two photographs. The top photograph shows the same grid of square tiles as the initial state, but now all tiles are in place and the floor is clean. The bottom photograph shows the same stone wall as the initial state, but now the wall is clean and the metal grate floor is visible.</p>

CALDARIUM (sala calenta)

<i>Fotos inicials</i>	<i>Fotos finals</i>
 	

SUDATORIUM (sauna)

<i>Fotos inicials</i>	<i>Fotos finals</i>
	

DIPÒSIT

<i>Fotos inicials</i>	<i>Fotos finals</i>
	

OPUS SIGNINUM

Fotos inicials	Fotos finals
	
	

6. RECOMANACIONS DESPRÉS DE LA INTERVENCIÓ

Havent comprovat que el problema més greu del jaciment és el creixement de la vegetació és molt recomanable fer-ne un manteniment de forma regular per evitar que es torni a desbordar. Seria ideal que a la primavera i l'estiu s'apliqués un cop al mes un herbicida de la mateixa naturalesa que l'Herbolex© ja que aquest mata les arrels i així ens evitaríem el seu creixement.

També seria recomanable que un cop l'any es fés un manteniment de les estructures i actuar a les zones on sigui necessari, d'aquesta manera es minimitzaria molt la degradació de la vil·la.

D'altra banda també s'ha parlat de renovar la senyalització que en aquests moments és gairebé inexistent, així com també afegir un rètol recordant al visitant que es troba en una vil·la romana i que com a tal s'ha de respectar. També seria convenient col·locar alguna paperera. Tot i així sembla que la introducció d'aquests elements tirarà endavant.

Mireia Borgoñoz Motjer
Llerona, 17 de juny de 2011